

Sprawozdanie z międzynarodowej konferencji
„Globalne wyzwania – nordyckie doświadczenia:
perspektywa akademicka i polityczna”
(Global challenges – Nordic experiences:
academic and political perspectives)
Oslo, 21–22 marca 2017

W dniach 21–22 marca 2017 roku w Oslo odbyła się konferencja pod tytułem „Globalne wyzwania – nordyckie doświadczenia: perspektywa akademicka i polityczna” (Global challenges – Nordic experiences: academic and political perspectives). Konferencja została zorganizowana przez Uniwersytet w Oslo (UiO) i była częścią zainicjowanego przez UiO Nordic ośmioletniego projektu. Głównym celem tego interdyscyplinarnego projektu z budżetem wynoszącym 80 milionów koron norweskich jest „generowanie nowej wiedzy dotyczącej charakterystycznych cech regionu nordyckiego w kontekście międzynarodowym” (University of Oslo 2016). Właśnie do tego celu odwoływano się w zaproszeniu na konferencję w Oslo.

Do Norwegii przyjechało wielu znamienitych badaczy fenomenu regionu z państw nordyckich oraz z Włoch, Szwajcarii, Polski, Niemiec, Francji, Wielkiej Brytanii i Stanów Zjednoczonych. Konferencję otworzyły trzy krótkie prezentacje najnowszych badań nordyckich. Przedstawiono projekt komparatystyczny *Reżimy Wiedzy* (Knowledge Regimes, Ove Kaj Pedersen, Dania), publikację *Współpraca Nordycka* (Nordic Cooperation – A Region in Transition, Johan Strang, Finlandia) oraz koncepcje modelu nordyckiego w polityce międzynarodowej (Sunniva Engh, Norwegia). Wystąpienia te były punktem wyjścia do dyskusji panelowej na temat popularności modelu nordyckiego, jego przyszłości i możliwości rozprzestrzeniania się doświadczeń północnych w innych częściach świata.

Główną częścią konferencji były obrady grup tematycznych w trzech sesjach – pierwsza i druga odbyły się 20 marca po południu, a trzecia 21 marca przed południem. Uczestnicy sesji prezentowali przygotowane wcześniej artykuły, a każdy z nich był następnie komentowany przez innego referenta. Wspólna dyskusja miała prowadzić do wzbogacenia artykułów i lepszego przygotowania ich do późniejszej publikacji. Różnorodność tematyki tych sesji, a także ich duża liczba (osiem) pokazuje, jak wiele aspektów badawczych europejscy i amerykańscy naukowcy odnajdują w modelu nordyckim. Grupy tematyczne dyskutowały o rozwoju i odnowieniu nordyckiego państwa dobrobytu, o nordyckiej sferze publicznej, o rozumieniu i interpretacji pojęcia nordyckości na świecie, o demokracji w rozumieniu

nordyckim, o zmianach w systemie opieki zdrowotnej i edukacji, o zaangażowaniu państw nordyckich w akcje humanitarne oraz o nordyckim państwowym feminizmie z perspektywy polityki zagranicznej.

Na szczególne podkreślenie zasługuje interdyscyplinarność zarówno całej konferencji, jak i sesji tematycznych. Naukowcy zgromadzeni w Oslo reprezentowali różne dziedziny nauk humanistycznych (politologia, historia, socjologia, media i komunikacja, gender studies, antropologia, prawo, ekonomia, a nawet teologia), co nie przeszkadzało w poddaniu krytycznej analizie przygotowanych artykułów i wystąpień. Wspólna podstawa, jaką było zainteresowanie krajami nordyckimi, a w szczególności polityczno-społecznym wymiarem modelu demokracji realizowanym w tych krajach, pozwalała uczestnikom zrozumieć siebie nawzajem. Co więcej, spojrzenie z perspektywy innej dziedziny pobudzało do kreatywności autorów wystąpień.

21 marca odbyło się wydarzenie kończące konferencję, otwarte dla szerokiej publiczności i transmitowane na żywo przez kanał edukacyjny szwedzkiej telewizji publicznej SVT. W pierwszej części główny prelegent prof. Richard Sennett, socjolog z London School of Economics and Political Science, mówił o potrzebie znalezienia równowagi między współzawodnictwem (ang. *competition*) a współpracą (ang. *cooperation*). Następnie publiczność mogła wysłuchać debaty panelowej na temat nordyckiej konkurencyjności i rywalizacji, w której uczestniczyli znani przedstawiciele skandynawskiego świata akademickiego (m.in. Nina Witoszek).

Drugą część tego popołudnia zaszczyciła swoją obecnością norweska para królewska, król Harald V i królowa Sonja, którzy przybyli w towarzystwie odwiedzającego Oslo prezydenta Islandii Guðni Jóhannessona. Ta część, którą zakończyło wystąpienie Jóhannessona, również dotyczyła kwestii dialektyki konkurencji i współpracy między państwami i narodami, a w szczególności wartości współpracy nordyckiej w zmieniającym się świecie.

Z pewnością badacze nordyccy nie przesadzają, twierdząc, że model realizowany w ich krajach oraz wspólne działania są fenomenem na skalę światową. Takiej współpracy nie doświadczają połączone w podobnym stopniu kulturą kraje Ameryki Południowej czy połączone językiem kraje anglosaskie. Niemniej podczas konferencji wyraźnie dało się zauważyć, że popularność regionu i idei modelu nordyckiego jest wynikiem zaplanowanych działań poszczególnych krajów nordyckich. Z badań wynika również, że szczególnie udanym „projektem” jest tak zwane *nation branding*, czyli tworzenie „marki” danego kraju czy regionu. Jest to ciekawy przypadek do analiz, również z perspektywy możliwości przeniesienia tego typu idei współpracy regionalnej na inny grunt. Narody, które przez setki lat walczyły ze sobą, jak również podlegały sobie nawzajem, prowadzą obecnie wspólne działania, z korzyścią dla wszystkich.

Dyskusja na temat artykułów przygotowanych na konferencję będzie kontynuowana na seminarium w Paryżu (4–6 października), a druga międzynarodowa konferencja o modelu nordyckim planowana jest na marzec 2018 roku w Helsinkach (Helsinki 2017).

Bibliografia

- Helsinki. (2017). *Second Nordic Challenges Conference: CALL EXTENDED!*, 16.03.2017, <https://www.helsinki.fi/en/news/cens2018-the-second-annual-nordic-studies-conference> (dostęp: 6.06.2017)
- University of Oslo. (2016). *Funding of the Nordic initiative*, <http://www.uio.no/english/research/strategic-research-areas/nordic/about/funding/index.html> (dostęp: 6.06.2017).

Maja Chacińska
Uniwersytet Gdański